

Mitvaarders:

Semper Avanti
Paul Celan
Sjouke B. Dekzeil
Carpe Diem
Disponibel
Karel Doorman
John Harbours
Seamus Heany
Lodewijk van Heiden
Hoop doet Leven
Johanna Maria
Nomen Nescio
Neeltje Jacoba
Otto von Lippe
De Onrust
Mein Vaoren-Kampf
Anton Scheepswrak
Maria Tesselschade
Quo Vadis
M. Vasalis
Wieger Scheepvaart
Tjalk Waterbolk
Jan Zeldenrust

ISBN 978-94-92546-70-8
print ISSN 2666-965X
e-ISSN 2666-9668

EEN GOED STUK

VLEIS

Drents volkstiedschrift Jaorgang 2020

Een goed stuk vleis

Redactie: Lodewijk van Heiden & John Harbours
Uitgever: Anton Scheepswrak

EEN GOED STUK VLEIS

Drents volkstiedschrift Jaorgang 2020

ISBN 978-94-92546-70-8

NUR 300, 525

print ISSN 2666-965X

e-ISSN 2666-9668

© Auteurs

Contact: luciemartin@online.nl

Druk: Biblion, Zoetermeer

uwboekingoedehanden.nl

Eerste druk: 2020

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm, digitale bestanden of op welke wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

EEN GOED STUK VLEIS

Drents volkstiedschrift Jaorgang 2020

Redactie: Lodewijk van Heiden & John Harbours
Uitgever: Anton Scheepswrak

Bij het eerste nummer van *Een goed stuk Vleis*

Het hef een zettie duurd, met deur Carona die oens eerst wel mar laoter niet meer sponsern wol. Mar goed, hij is der en dat is ja het belangriekste: het eerste nummer van *Een goed stuk Vleis*.

Hij is der kommen met de wind in de zeilen, zu'k haoste willen zeggen. Een grote koppel Drenten en allerdeegs Drentinnen hebt -zoas dat smangs giet- vergeefs metwarkt an dit nummer.

Wij hoopt dat wij in dit nummer gien discutabele of antoonbaar onjuuste of slecht underbouwde bewerings doet. En net as aans hoop wij daj je zult vernuvern met dizze *Een goed stuk Vleis*.

In dit nummer, zoas gebruikelijk, gien bijdraoges van de redactieleden, maor wel de prachtigste gedichten, artikels en verhaolen en allerdeegs een ooggetugeverslag van de slag bij Aone.

Attentie: Zoas de Amerikaonse dichter Ted Kooser, in de vertaoling van Ton Peters, zeg: Der is wat misgaon. Jao volk, der is aordig wat misgaon in de bijdraogen an dit nummer. De gedichten *Beilen in de mist* et cetera bint bij een scheepsramp verleuren gaon; het leste stuk van *Kom ik bij de dokter* is onleesbaor deur waoterschao; *Panta rhei V* is deur de dreugte nog niet klaor; *Flessenpost* is deur het hengaon van de schriever unvolendet.

Wij van de redactie hoopt daj je desondanks zult vernuvern met dit unieke tiedschrift, of hew dat al zegd?

John Harbours, redacteur

Lodewijk van Heiden, heufdredacteur

Anton Scheepswrak, uutgeverije Op hoop van zegen

PS Derk Evert Onrust, Tjalk Waterbolk en Hoop doet Leven
hebt al angeven dat zij mit nei wark komt. De kaans is dus groot
dat der komend jaor een nei nummer komp van *Een goed stuk
Vleis*.

Ie kent het adres:

Reactiesictaoriaot *Een goed stuk Vleis*
t.a.v. dhr W. Scheepvaart
Zwarteweg 7
9304TK Lievern Noord

Met dank an de sponsors

Drentse

-KOSTERWORST-

Semper Avanti

Assen in de mist

Ie mist niks

(De gedichten *Beilen in de mist* en *Koevern in de mist* bint verleden jaor bij een braand op de Disponibel verast. Ze wordt mit de dag meer mist)

De darde persoan

Verkleinwoordenboek

Abel Darwinkel hef mit het Drents verkleinwoordenboek perfect zeein laoten hoou ingewikkeld het rieke verkleinwoordsysteem (-ie,-tie,-kie,-pie,-gie,-egie) van het Drèents is. Ingewikkeld én anleiding veur spot, bijveurbied deur Rinus & Daalemmer in *Steengrillen op het hunebed*.

De darde persoan

Stoerder as het verkleinwoordsysteem van het Drèents is de darde persoan enkelvoud van het sterke warkwoord. Ik geve een paar veurbielden en hope dat Darwinkel het wachten kan um aandacht te geven an hét kroonjuwiel van het Drèents:

Laoten

Ik laote

Ie laot

Hij/zij/het lat

Wij/jullie/zij laot

Net zo:

Jagen-jag

Praoten- prat (en pröt)

Slaon-slat

Maken-mak

Smaken-smak

Slaopen-slap (en slöp)

Kieken

Ik kieke

Ie kiekt

Hij/zij/het kek

Wij/jullie/zij kiekt

Net zo:

Beschrieven - beschref

Bliken-blek

Eten – et

Heten – het

Lieken-lek

Wegen-weg

Zien-zet (en zöt)

Nemen-nemp

Strieken-strek

Rieden-red

Vreten-vret

Vergeten-verget

Weten-wet

Lezen-les

Geven-gef

Kniepen-knep (of knip)

Snieden-sned

Breken-brek

Bieten-bet

Gaon

ik gao

ie gaot

hij giet

wij/jullie/zij gaot

Net zo:

Staon-stiet

Bestaon-bestiet

Vergaon-vergiet

Bedriegen

Ik bedriege

Ie bedriegt

Hij/zij/het bedrög

Net zo:

Doen-döt

Zoegen-zög

Liegen-lög

Zuken-zöch

Bugen- bög

Stoeven-stöf

Vliegen-vlög

Kroepen-kröp

Zoepen-zöp

Duken-dök

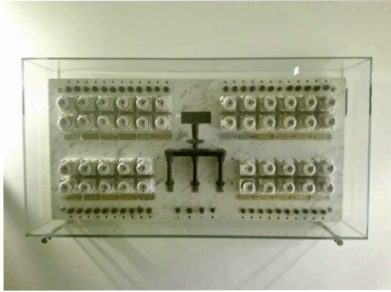
Roeken-rök

Lopen-löp

Schieten-schöt

Bevriezen-bevrös

Karel Doorman

Dat bint zekerings
(Ie zult het wel weten)
Ze zegt ok wel smeltpatronen
(Ie zult het wel weer beter weten)

Mar toen mij de kop oranje weur
en oe betrekken wol
reupen ie
(miende ik
in de gauwigheid
te heuren)
Stoppen!

Ik wus het ja niet

Een zet leden he'k een bezunder boek elezen. Het gung over een man mit macht. Barre veule macht. En dat was geliek het bezunderste an dizze man. Wieder was het mar een mies mannegien. Zoas het heurt bij machtige man- en vrouwlu, woonde hij in een groot huus. Dat stiet der nog. Ie kunt het bekieken aj der aordigheid an hebt. Van ofstaand. Albert, zoas oenze man de name hef, was commandant van zien wark. De kapitale woning daor hij woonde mit Elisabeth Hassel, zien secretaresse, die -lekker makkelk- ok zien maitresse was, stun bij zien wark. Woon-warkverkeer kreeg hij zodoende gien stuver veur, mar het was ja ok mar een hanetree hen het perron. Albert Konrad was commandant van Börk. Kampcommandant Albert Konrad Gemmeker zweide daor, mit een simpele haandbeweging 80.000-man uut. In een paar jaor tied. Mèensen die op liesten stunden en volk dat straf verdiende, bijveurbield umdat zij de pette niet afnamen veur de baos. Gezond en gammel volk, olden en poppies. Het meuk niet uut. Alleman gung hen het wiede oosten – zo weur der ezegd- um te warken. Dat der mar een haandtienvol weerumme komen zul, wus de commandant donders goed. Mar toen de Drèentse rechercheur Jan Schoenmaker hum vlak nao de krieg vreug of hij wus wat daor gebeurde, schuddekopte der Kommandant. De Duutse justitie hef jaoren later nog een paar maol zien stinkende best edaone um gewaar te worden of Gemmeker echt niet wus wat daor gebeurde. Alle maolen kwaamp het zölfde antwoord: 'Ich habe es nicht gewußt.'

Ad van Liempt, schriever van 'Gemmeker Commandant van kamp Westerbork' (2019) hef in zien boek overtugend an etoond dat de commandant, die slaagde op een gentleman, die gieniene de veewagens in sleug, wèl eweten hef wat der in het oosten gebeurde, mar deur alle bewezen te vernichten en vol te holden

dat hij het niet wus, niet de straf kreeg die hij verdiende. Leider!

In het boek *'Nacht der Girondijnen'* (1957) van Jacques Presser is ien man baos: 'Schaufinger, de humanste kampcommandant van allen, een naar boven gespat kantoormannetje, dat anders zijn hele leven lang boekhoudertje of kassiertje zou zijn geweest.'

Bart F.M. D. viendt dat Ad v. L. te veule over eschreven hef. Ik, H d l, vien het een fantastisch boek da'k alleman herzlich anrecommandere.

Seamus Heaney

Anahorish 1944

‘Wij waren zwienen an het slachten toen de Amerikanen kwamen.

Dingsdagmorgen, zunlocht en bloed in de geute
An de butenkaante van het slachthuis. Vanof de heufdweg
Zulden zij het beulen wel eheurd hebben,
Toen ze heurden dat het daon was zagen ze oens
Mit oenze haansen en schölken de heuvel ofkomen.
Ze marcheerden in twee linies, geweren op de scholders,
Pantserwagens en tanks en open jeeps.
De narms en haanden zunnebraand. Onbekend, naamloos,
Op weg hen Normandië.

Niet dat wij toen wussen

Waor zij hen gungen, en wij, jonges nog, daar stunden
En zij oens kauwgum toegoiden en rollegies slik in alle
kleuren.’

Dwarsbongel

Wij woonden an de Heufdvaort
nummer 107,
de start was niet al te jofel
mar dokter Fock van Coppenaar
hölp het poppien van zes weke
deur de kinkhoest hen
ik drunk biestemelk mit Citro trinose
d.i. een 10 % mengsel van citroenzuur
mit dextrine-maltose, jao zeker
Broenen- en Lichtenbarg de burenen
wiederop de meule van Van der Graaff
daor de Disponibel geregeld lag
nog wieder oostwaarts
het EDS-station
naost de openbare Heufdvaortschoele
van juffrouw Moll
en juffrouw Riphagen
die niet zo aordig was en wij stiekem kippien nuumden
en meister Homan
en meister Schrottenboer
en meister Vlas
die mij net genogt taal en reken bijleerde
da'k toe elaoten worden kun
tot de Rijks HBS in Zwolle
naost het Sophia ziekenhuus
morgens um 7.20 ure gung de busse
ok op zaoterdag
vanof het EDS-station
wiederop vlak veur de gedenknaolde veur
Willem Jan Baron van Dedem
de hervörmde karke

daor ik zundagschoeleleerling
tweide karstdag altied een mager boekien kreeg
umdat ik weinig punten haalde
bij het uut de kop leren van de varsies
mar de liedties die klunken
bij de giga grote karstboom
bint bij mij nog aid bekend.
nao de naolde kwaamp de Wisseling
en daornao tot an de Rollepaol
daor Wehkamp kantoor en magazien heul
de Moerheimstraote
daor woonden in het huus van mien opa
mien omes Henk en Freek
Freek, die het doen mus zunder slag-in-de-darm Antje
woonde an de mooiste kaante van het huus mit tante Nienke
die wat meer was en les gaf an de legere schoele op Linde
en zij zörgde der ok veur dat ome Henk en tante Rika
nao veule trammelant verhuusden naor Langedieke
en Freek en zij alles veur heurzölf hadden
an de overkaante van de vaort
het gemientehuus
daor achter in het park
het clubhuus van de Baron van Dedemgroep
daor was ik welp en later ok verkenner
ik was de ienigste in een zölf emaaft overhemd
dat altied wat donkerder bleef
as dat van de aandern
hoe vake aj het ok wasten
en wusse toen al
allent nog niet bewust:

*Wij wilt der seins niet an
mar in het grote levend
is veur oens gien stee**

bij de padvinderij zat een Snouck Hurgronje
zeune van börgemeister

jonker Snoek van Odeklonje
en de hopman was vanzölf een Ruys
ien keer kwamen wij in het dikke huus van de Ruysen
en in de tuun van tante Mien
Bielzen Mien

bewiezen kuj het niet
mar het zul mij niks verbaozen
as toen het zaodtien elegd is
veur mien latere dwarsbongelderij**

*Panta rhei II

**neiging um as een biels dwars te liggen

NE-
SE

citro
tenose

HET IDEALE MENGSEL VAN KOOLHYDRATEN
MET CITROENZUUR
VOOR ZUIGELINGEN EN KLEUTERS

Johanna Maria

Klotentrein

Het maagien in de trein belt mit heur volk.
'De trein komp wel een kwartier te late.'
'Vief minuten,' zeg heur vriendin.
'Het is altied hetzölfde mit die NS,
as het niet van de bladties komp
red der wel een stoptrein veur.'
'Jeudentrein!'

STATION D.S.M.

Dokter, dokter

Stao ik veur 't glas. Zeei ik de buurvrouw. Zeg ik heur 'moi.'
Heurt zij mij neeit, die dove Waander. Denk ik an mien leste
sigaret. Moout ik neug hen de sigaorenboer. Moout ik ook neug
weer ies roout trekken.

Moout ik ook neug weer ies hen de dokter.

Kom ik bij de dokter. Is ze der verdulle neeit. Vraag ik de veuls
te jonge assistent wanneer dokter komp. 'Dokter komp zo, ' zeg
het astraante jongmèens. 'Nog eventjes geduld nog.' Gao ik in
wachtkaomer zitten wachten. Krieg ik tonterige Libelle van de
taofel. Lees ik old neis over Harry en Meghan.

Krieg ik waoter in de ogen*

* rest van de tekst is niet te lezen

Name and address known unto the editor

BOOTJE'S BIJ
BIER

M. Vasalis

Draank, ie kunt der niet v`an op an

Onder het net en vlot gesprek,
dat mien kop, mit broene hoed
mit de gastheer hebben mut,
d`eenkt mien hiele ziel: verrek!
In mij staampt biesten,
snoeft peerde, ruist bossen,
slangen schoefelt deur de mossen,
negerstammen holdt hier feest.
Port of sherry... lieber Tee?
Ja mevrouw, of eigenlijk ...nee.
Spiernakend duuk ik in een meer.
Graag, een halfien... o, niet meer!
Hoe kan ik, bij God, nog praoten...
Zulden zij wat an mij merken?
Kan ik niet meer tegen sterke
draank? Heb ik al rooie oren?
As wij nou ies die katte scheerden
- de zuvere poedelpoes-
iesbloemen op zien achterneers.
Gieniene wet, hoe barre wild
ik mit lös haor loop te rennen!
Gieniene zul mij hier herkennen
as ik inienend was evild.
Want zij herkent allent mien vel,
en dat allennig partieel,
o bescheiden, broene bruid
van Tahiti, of de Molukken ...
In de kamer wordt het duuster;
buten dwarrelt stil en schuun
snei op bar lochtig grune struken.

Zó mooi is het in die tuun,
da'k zowat staren mut naor het geflonker
van mien glassien, naost de kruken:
te veul glinstert een stukkien glas...
Inienend reer ik... op zien jas
zaten toen ok locht'ge vlokken.
Vlokken snei... die wordden water...
Was hij niet meer wies op mij, later,
dat hij zomar is vertrökken?

Verlaote verhaolen

John Harbours kenne wij as de man in de stofasse die vrijdagavonds in de Literaire Hemel in Aomen de gasten vrag wat zij in de pauze drinken wilt. Hij is daor barre goed in. Harbours is de man die al jaoren van plan is um nao x jaor zwiegen vanneis een verhaal te schrieven. En as het Literaire Hemelvolk de baanderdeure uut is, kröp hij de beune op en zeg: 'A'k nog ien lang verhaal schrieve, of twei wat körtern, dan kan'k bundeln!' Annette T. nikkopt dan zoas ze altieding döt as ze een schriever uutleg waar zien boek over giet. Joep van R. grep de penne en zeg: 'Dat schrieve wij op, John.' John wordt daor alle maolen barre bliede van.

John hef in zien levend al elf verhaolen eschreven. Vere daorvan bint wat minder. Mar as hij der ien of twei bij schref, dus, hef hij de bundel klaor.

De toepasselijke titel:

Verlaote verhaolen

Nou nog een uitgever en aans mar printing on command. Zien collega-redacteurs weet wel hoe zuks mut. Wij van *Een goed stuk Vleis* hebt der wel fiducie in.

John Harbours, *Verlaote verhaolen*, Commandopress 2025

Maria Tesselschade

*Op 't roege wilde wallegie
Daor zat een klein broen ballegie,
Zo tierig as een dartie
En 't wupte met zien startie.*

Winterkeuning

Troglodytes troglodytes,
Aorend van de roege bulten
Vorst van de onderwal
Kleine krummel mit oen grote bek

Keuning winter
As het mar niet vrös.

OMMERIETE

OMMERIETE BLOND

Briefien evunden in een flessien bij het dichte gooien van de Dedemsvaort bij Aone in 1968

Wij zult ze deronder kriegien, die verdammte Drenten. Wat dèenkt ze wel niet, dat ze mij, wat zeg ik, oens Goddelijk leger ankunt? Wie wilt ze wel mitnemen? Die heidens, die Roelof van Koevern, mit dat haomele boerenlegertien van hum zeker. As hij nou een kaampien trekkers had, dan haj het argens over. Mar mit die heuivörken, die dörsvlegels, die zendes, daar komp hij gien heidezudde wieder mit.

Waor binne wij hier aans, verdammt noch mal? Aone? Ohne? Schildknaap, op de kneien ieë. Deran mit de lippe. Blaosen muj. Donders merakel daj bint. En aj mit mij klaor bint, muj Gijsbrecht van Amstel even hölpn uut zien benauwde vest.

-En schildknaap, hoe hej ok alweer de name?

-Bartje, heer.

-Bartje, dat lek ja nàrgens op. Ik nume oe Lammegien.

-Laompn, muj goed lustern, mien Bube, as mij wat overkomp, wat niet gebeurt umdat de Heere an oenze kaante stiet, dan muj dizze brief in een flessien stoppen, kurke derop, goed androkken en begraven in Aone. Ist das klar? Mar nou naor Van Amstel. Die stiet op springen.

-En za'k oe wat zeggen? As wij hier verliert, dan macht man ein schreckliches Denkmal veur Van Koevern. Ein Denkmal das uutsieht wie das Gemacht eines alten Männchens.

- Was steht denn auf diese Flasche? Mommeriete?! Das klingt ja toll!

TOEGANG TOT
DE
TOEGANG TOT
TUSSCHEN DE DUISCHEN VAN DIT LICHT
OTTO WOLFFERLIJRE MET DIENS LEGER
EN DE DRENTEN ONDER LEIDING VAN
RUDOLF VAN GOEVORDEN

H. VAN LINDA
E. J. SCHOUWMAN
DS. H. VAN LUYCKEN
A. REGELENG

Paul Celan

Doodsfuga

Zwarte morgenmelk wij drinkt heur aovends
wij drinkt heur nommedags en morgens wij drinkt heur nachts
wij drinkt en drinkt
wij graaft een graf in de locht daor lig iene patent
Een man woont in het huus hij speelt mit de slangen hij schref
Hij schref as het tweiduustert naor Duutslaand oen golden haor
Margarete

Hij schref en komp veur het huus staon en de steerns gleinstert
hij fluit zien honden
hij fluit zien jeuden en lat een graf in de eerde graven
hij beveelt oens maak meziek um te daansen

Zwarte morgenmelk wij drinkt oe nachts
wij drinkt oe morgens en nommedags wij drinkt oe aovends
wij drinkt en drinkt
Een man woont in het huus hij speelt mit de slangen hij schref
hij schref as het tweiduustert naor Duutslaand oen golden haor
Margarete
Oen asgrieze haor Sulamith wij graaft een graf in de hemel daor
lig men patent

Hij röp stik hum dieper de grond in jullie en jullie aandern zing
en speel
hij grep naor het iezer in zien riem hij zweit dermit zien ogen
bint blauw
stik dieper die schuppe jullie en jullie aandern maak meziek um
te daansen

Zwartemorgenmelk wij drinkt oe nachts
wij drinkt oe nommedags en morgens wij drinkt oe nachts

wij drinkt en drinkt een man woont in het huus oen golden haor
Margarete
oen asgrieze haor Sulamith hij speelt mit de slangen

Hij röp speul de dood ies wat zuter de dood is een meister uut
Duutslaand
hij röp striek de snaoren wat duusterder dan stiegt jullie as rook
in de locht
dan hebt jullie een graf in de wolken daor lig men patent

Zwarte morgenmelk wij drinkt oe nachts
wij drinkt oe nommedags de dood is een meister uut
Duutslaand
wij drinkt oe aovends en morgens wij drinkt en drinkt
de dood is een meister uut Duutslaand zien oge is blauw
hij raakt oe mit een loden koegel hij raakt oe secuur
een man woont in het huus oen golden haor Margarete
hij hist zien honden tegen oens an en schènkt oens een graf in
de locht
hij speelt mit de slangen en dreumt de dood is een meister uut
Duutslaand

oen golden haor Margarete
oen asgrieze haor Sulamith

Disponibel

Reiner Robaard

Naojaor 2002 vreug ik in het *Klaas Kleinenummer* van Roet andacht veur de vertalings in het Drèents van *Van den Vos Reinaerde*. VdVR bestiet uut 3469 varzen. De eerste vertaling was van Jan Naarding, 1012 niet nummerde varzen. Hij stiet in *Daod en dreum* (1966). De tweede vertaling was van Klaas Kleine, 997 varzen. Ze staot diels in het *Klaas Kleinenummer*.

De darde vertaling was van Martin Koster, 4 varzen. De eerste vertaling stun in de onleesbaore Vosbargenspelling, mit punties en rondties boven de klinkers (die'k op mien computer niet vienden kan); de tweede was diels dezölfde as die van Naarding zodaw niet zeggen kunt dat der al $1012+997 = 2009$ varzen vertaald bint. Der mut dus meer as 1460 vertaald worden. Koster hef toen een begunnegien emaaft mit de leste 4 varzen:

*Laot oens hen de keunink gaon
En veur zien vredesveurstel openstaon
Mit Firapeel gungen zij op pad
En meuken vree in dörp en stad.*

Bij uitgeverijen “Stabo/Sasland” verscheen *Van de Vos Reinaerde*, oet 't Middeldned. vertoald in 'n Grönneger tongval deur J. Dijkstra, een ongewijzigde reprint der uitgave van 1922. 17 febrewaorie 2008 heb ik dit boukje (mit ploatjes van H.E. Roodenburg) veur 7,90 euro kocht bij antiquariaat Bladzij 20 in Bedum. De haile boudel in een noaber/naober-spraak/spraak! Ienigst naodiel: de varzen binnen ook nait nummerd.

Herhaolde oproep

VdVR is hét heugtepunt in de Middelnederlandse (=Vlaamse) literatuur. Het zul merakel wezen as der een koppeltien talige man- en vrouwlu de koppen bij menare steuk um de hiele VdVR

in het Drèents over te zetten. De vertalers kunt behalve de oude tekst gebruik maken van Naarding, Kleine, Dijkstra en die paar regels van Koster. En ok ik bin (de name zeg het al) disponibel. Umdat ik het niet tugen kan heb ik twaalf varzen van dit leerzaome dierenepos vertaald. Profiteer dervan, zu'k zo zeggen.

Reinaert:

658 'Siet hier u grote ghevoegh,
Brune, ende nemet wel goom:
Hier in desen selven boom
Es honnichs utermaten vele;
Proeft, of ghijs in uwe kele
Ende in uwen buuc moghet bringhen.
Nochtan suldi u selven dwinghen;
Al dinket u goet die honichraten,
Etet te seden ende te maten,
Dat ghi u niet verdervet;
Ic ware onteert ende ontervet,
Wel soete oom, mesquame u iet.'

Reiner:

658 'Hiernaor hej slim veul wèens
Broene, waart oe, dat muj beloven
Hier in dizze zölfde boom
zit hönnig meer as zat
plump het in het halsgat*
dan hej de boek ja zo mar vol
mar doe oe zölf een lol
aj dèenkt die hönnigraoten bevalt mij wel
eet dan asteblijf niet al te snel
want dan hej de boek zo op het rabat
en het zul mij donders spieten, jao hiel wat
as lieve ome het niet goed zul gaon.'

* regel 662 löp nog niet zo lekker, mar geeft acht: aj halsgat deruut gooit, muj ok zat in 661 veraandern!

verraoder:

Dan stek Broene de kop in de boom en komp hij lillijk te passe!

Neeltje Jacoba

In stee van kaorten

De Zaanddrent stopt ze diep in het vene
Veur de locht en de hygiëne.

De Veendrent stopt ze onder het zaand
Veur heil ende glorie van oens laand.

Carpe Diem

Ente

Siditammentis
Astoenentis
Pactem!

Utzicht

*je werd hier een streekdichter of een drinker
als je niet tot het stevigere soort behoorde.*

Dörte Hansen - Middaguur

Arthur Lemming is an de wandel. Hij begunt boven op de barg um op de vlakke te komen. Hij holdt van de vlakke, holdt hum het liefst op de vlakke. As Arthur de eerste kilometer achter de rogge hef, zöt hij een bossien bloemen liggen dat hij op de tocht hen boven niet eziene hef. Niet zo apart veur iene die algedurig jag, mar niet op hazen of knienen of aandere leeg- bij- de- grond dieren. De bloemen bint veur iene die de top niet ehaald hef. Het eerste slachtoffer. Nou al. Hoeveule zult der nog volgen? Bint dizze zore chrysanten een tieken dat hij hum waren mut? Dat hij beter weer op huus an kan? Nou al? Hij is ja krapan begund! Een paar kilometer wiederop is hij de barg of en löp hij weer in de stadse drokte. Arthur biendert in grote haost bij de volle veurjaorsterrassies langs. Hij verget zölfs - wat hum aans nooit overkomp- een kruusien te slaon bij Sterre der Zee. Dizze man kent de ieuwige verleidings van de wichter, de proempies. Mar Arthur, mien jonge, dat bint verbeuden vruchten! Mit pien in 't harte en niet allent daor, stöf hij bij het jonge volk langs. De winkels daor hij even later in de haost gien acht op slat, bint -wet hij- de duursten van het laand. Hij löp op de olde brogge an, zöt het kioskien daor as hij veurig jaor veur de wissigheid nog een plestieken Mariabeeldtien ekocht hef. An de overkaante van de grote riviere dieselt hij winkels en horeca veurbij en is hij zo mar bij het spoorstation, daor hij niet wezen huuft. Mit lieverlao komp hij in de butenwieken te laande. En dan is het nog mar even angaon veur hij in het vrije veld is. Een zet later heurt hij in de heuvels lustige blaosmuziek. Het geluud komp uut een haveloos cafégien an het water. Taofels en stoelen die

heur beste tied ok al ehad hebt, wacht op de reiziger. Mar hij is de ienigste die hum neugen lat. Het jonge vrömmes dat hum nao een minuut of wat vraogen komp wat hij gebruiken wil, slaagt op ien van zien vruggere vriendinnen. Donker recht haor. Wegkiekende ogen. Wupneuze. Grote mond. (astoetzölfde is, dan liever de kont) Jozefien! Hij mut koffie. Grote koffie.

‘Vlaai?’ fluustert het maagien

‘Vlaai?’ vrag Arthur. Vlei, koeflatten, het dringt niet tot hum deur wat ze vrag.

‘Of u er vlaai bij wilt,’ zeg ze.

‘Vanzölf, doe mar biestevlaai, eh, riestevlaai,’ zeg Arthur umdat hum aans niks in het zin komp. Riestevlaai! As der ien ding is dat hum niet lust, dan is het wel riestevlaai. Hij kan wel speien van die papriestbedoening. Mar zo giet dat seins bij hum. As hij kiezen mut, kös hij altied verkeerd. En dat geldt veur zowat alles in zien levend. Vrouwlu nicht ausgeschlossen.

As Jozefien even later mit de riestevlaai, mit unaufgeforderte Sahne, anzetten komp, zöt Arthur dat zij royaal in het vel zit. Dat het een te broen vrömmes van dik in de dartig is. Dat hij bij heur niks te zuken hef. Dat hij een verrekte hekel hef an die Poepenmuziek. Dat hij op vortdalijk vurt wil van dizze plek. Hij reket de € 4,- geliek of. Het drinkgeld holdt hij in de buze. Arthur maggelt koffie en vlaai graoperig hen binnen. As hij vandage nog een dartig kilometer lopen wil, kan hij de calorieën ja wel gebruiken. En hij mag ok wel anmaken. Arthur wet dat waj veur de middag doet, nommedags laoten kunt.

Marktzicht

Het zunnegien braandt der al helderweg op, as Arthur, nog wat mu in de bienen, nog wat zeer an de voeten, um tien ure Hotel Marktzicht uutlöp, de kolde veurjaorsmorgen in. *(Hier hef honderd jaor terugge een biestemark ewest) (Sodemieter op mit oen valse & nostalgische praoties. Hier hebt ze van heur levend nog gien kiepe of knien verkocht)*

De nacht is goed veur hum ewest. Hef hum neie macht egeven. Het is verrekte lange leden dat hij as een bolle zunder ballen

eslaopen hef. Der is ja alle nachten wel wat dat hum plag.
Dat deurslaopen is de eerste winst van dizze reize. Dit nemp
gieniene hum weer of.

As hij het gat uutlöp, daoras gisteraovend gien mieter
te beleven ewest was, en daor as hij mit daorumme meer
Rocheforts edrunken had as goed veur hum was, dèenkt hij an
de röst die hum gister op een bruggien in de bos onverwachts as
een terroristische anslag overvöl. Hij stun lichtkaans al een half
ure te staren naor het ieuwige jachtige water van het diepien, daor
de Riest een stilstaonde sloot bij is, toen hij inienend markte
dat hij veur het eerst in tieden weer normaal aosemhalen kun.
Dat hij niet meer achter de poest was. Dat het hicherige vurt
was. Dat hij hum niet langer vuulde as een Pakistaan daor de
bomgordel dienst van weigerde.

Van de aandere kaante kooft de eerste lopers hum in de muut.
Volk dat het, net as hij, deur de weke an tied hef um hier te
lopen. Miest mèensen van zien older. Mar ok vaders mit zeuns
die vrij bint van wark en schoele. En moeders mit dochters die
niks aans umhaans hebt. De moeder die hum in de muut komp
is net zo old as zien vrouwe. Heur dochter is een nimf van elf,
twaalf jaor. Kört krullend donker haor. Een t-shirt daor hij
zunder als te veul muite een begunnegien van börsten in zöt.

*Van het meisje van zestien jaar
zijn dit de borsten; neem ze maar
zegt ze, je handen dorsten ernaar;*

wet de dichter. Versleten strakke spiekerboks. Arthur löp wat
langzamer. Hij kek het nimfien even in de blauwe ogen as zij
menare op een halve meter passeert. Moe vertelt over heur neie
levend. (*Kiek, ie mut niet wachten toj vieftig bint, dan hej gien
kaans meer*) (*Mèense, ie bint oen hiele levend al kaansloos*)

Arthur kek nog even achterumme. Het main niet. Wat wil
hij ok. Wat hef ze aans een ofgemieterd mooi kontien in heur
Diesel, wat een pracht gattien in heur jeans. Arthur vuult zien
harte as een wildeman tekeer gaon. Zien jongkerel vrag meer

ruimte. Was hij nog mar vieftien, zestien jaor, dan wus hij het wel. Nou wel. Viefendartig jaor terugge was hij nog lange zo wied niet. Hij was krapan twintig toen hij veur het eerst wat onzedelijks dee. In de duusternis van het stookhokke. Bij Aly achter op de Meulewieke. Aly Niks had ze de name. (*Aly hef, is en döt niks*)

Arthur hef de vaort der helderweg in en is goed te passe as totaol onverwachts het irritante toontien van zien gsm klinkt. Hij zöt op het scharmpien geliek dat het gien kundige is die hum steurt. Oh, was het Astrid mit heur hiese stemme, dan was zien dag nog beter. Zachies vlukend stopt hij het onding weer in de buze.

Astrid Storteboom, een Tesselse brunette. Zöt deruut as een maagien van 40, mar is een vrouwe van 45. Ze is een lange lempe mit kleine börsten, donkere pappen en een kontien um te smokken en ze is al jaoren senior consultant bij Johnson & Johnson medical. Een fijne bane mit een dikke auto van de zaak onder heur lekkere gat en tied zat veur wat aans derbij. Ja, vrouw Storteboom hef seins barre veule behuufte an een verzettien. En dat liefst in een niet al te billig hotel. En ze verzet heur al dik twei jaor mit hum. Waorumme belt zien Astrid Nattedroom godvergemie niet? Hij hef al drei dagen niks meer van heur eheurd. Zij zulden mit zien beidend an de wandel, mar op het allerleste moment kwaamp heur appien:

‘Lieve Art,
Het spiet mij donders, mar ik kan niet mit oe mit. Ik mut t’oovend hen de vestiging in Hamburg. De Moffen hebt de boel aordig op het rabat. Bin’k niet ein, zwei, drei klaor mit. Schade da’k niet bij oe wezen kan. Ik bel oe gauw.
xxx Astrid’

Hij mut gauw weer an wat aans देंken, wet hij, aans mak hij hum te drok. Dan is hij zo weer achter de poest. Mar dat is makkelijker edacht as edaone. Dat wet hij ok. As de beste.

As Arthur een paar ure later bij zien hotel ankomp, is hij

mu. Niet allent van het lopen, mar ok van het prakkeseren. Waorumme belt zij nou niet, Astrid. Hij begunt hum ongerust te maken. Over heur en meer nog over heur beidend. Zij zul toch gien aander hebben? Dat kan hij der niet bij hebben. Hij ploft geliek dale op het eerste het beste stoeltien op het zunnige terras van Maiszicht en wèenkt het dienstertien dat der in heur kôrte zwarte jurkien en heur witte schölk precies zo uutzöt as kelnerinnen op de plaaties.

‘Hej veur mij wel een glas Erdinger?’ vrag hij.

‘Zeker, meneer,’ zeg ze giedienstig, ‘ik zal het oe zo brengen.’
(Saltoe, salto mortale)

Arthur kek heur uutgebreid nao as zij de trappe van het hotel oplöp en hij verbielddt hum dat hij zöt wat hij mit gien meugelijkheid zien kan.

As zij even later weerumme komp mit een groot glas bier, zit Arthur in gedachten niet meer onder heur jurk. Hij nemp de eerste slok. Een minuut of wat later bestelt hij zien tweede glas en is hij zien muheid glad vergeten. Allent Astrid blef hum nog deur de kop spoeken.

Astrid löp rond in een kôrte zwarte jurk en een witte schölk. Ze zeg: ‘Ik bin een patries. Aj niet schiet, kriej mij nooit.’ Ze stiet vlak veur hum, mar as hij dèenkt dat hij heur kriegien kan, is ze vurt. Locht is zij. Veur hum.

Maiszicht

De vrugge veugel vangt de worm. Zo dèenkt Arthur deraover. In elk geval vanmorgen. Hij stek dan ok al um zeuven ure de bienen van bedde. Gisteraovend had hij een paar flessies Orval minder drinken kund, markt hij as hij in het ende komp. Mar het was zo gezellig. Correctie. Hoe meer hij drunk, hoe gezelliger het wordde. Mar nou hef hij kopzeerte en nog meer dörst as gisteraovend. Correctie. Aandere dörst as gisteraovend. Der zulden twee woorden veur dörst wezen mutten. Iene veur de iene dörst, H₂O zeg mar, en de aandere veur de aandere dörst, de alcoholische, C₂H₅OH. Dat hej ok bij honger en trek. Mar

een paar glazen jus d'orange en een paar liter thee zult der wel ingaon. Correctie. Zo'n plumpe zal hij vaste niet drinken. Arthur giet hum eerst douchen en dan löp hij hen het ongezelligste diel van het hotel. Onderwegens zet hij de skaien stoelen en baanken, die, wet hij, neugt tot gezelligheid. Arthur dëenkt daor aans aover. Veur hum is skai the limit. De ontbijtruimte, daor as hij even later binnen komp, is, zoas gebruikelijk, weer ies zo smakeloos in ericht dat de gasten zo vlot meugelijk het ien en aander hen binnen warkt en dan rap plek maakt veur aandere gasten. Zo huuft het hotel mar een paar taofelties dekken en niet als teveule klaor zetten. Jao, daor is aover nao edacht! Arthur is bliede mit dizze constatering. Hij nemp een paar broene bruggies, een plakkien komeinekeze, een hard ekookt eigien en een glas jus d'orange mit hen zien taofeltien. Zien kameraoden van gisteraovend ligt blikbaor allemaole nog op bedde. Die huuft gien dartig kilometer lopen vandage.

'Thee of koffie?' vrag het ontbijtmain.

'Lieber tee,' antwoordt Arhur as een evöngen eneumen Fraanse keizer.

'Bitte,' zeg het vrömmes, as ze het pottien veur hum hen zet.

'Daanke!' zeg Arthur en hij schëenkt hum geliek een bakkien in.

Hij maggelt de stoete hen binnen en nemp nog een bakkien thee. Ok haalt hij hum nog een glassien van de zoere jus. hij hef der ja veur betaald

Vief minuten later is hij weer op zien kamer. Half achte is het, zöt hij op de wekkerradio. Kan hij vandage mooi een lange ruk maken. Misschien lukt het hum zölfs wel um weer in hotel Naoberzicht te overnachten. Naoberzicht, daoras hij jaoren terugge een maol mit Judith eslaopen hef. Judith, psychologe in de knop, die hum een paar week later de deure van heur kamer achter hum dichte dee mit de bosschup: 'Arthur, wij hebt een gloepens mooie tied ehad.' Toen hij heur later – tillefonisch vreug of dat niet aans kun, zee ze niet veule meer as: 'Het hef mooi ewest, mien jonge. En nog bedaankt veur alles!' Toen hung ze op. Correctie. Toen legde ze dale. Mar die

nacht mit Judith in Naoberzicht pakt ze hum nooit meer of. Hij had de ogen krapan dichte had. Mien God, wat een vrömmes was dat! Wat een pokkeltien. Ze lustte der wel pap van. Dagen later dee hum de piele nog zeer. Man, man, wat ieuwig zunde dat de verkerige zo kört duurde. Arthur kreg vanneis verlangst naor vrouwluvleis.

Naoberzicht was veur de oorlog een geheime, veur Nederlandse begrippen zölfs goed bewapende spionagepost van 't Nederlandse leger. In die tied was het een naamloze villa, mar ok toen al was het uitzicht op 't Reichswald wunderbar, al zagen de soldaoten dat in het interbellum net even aans.

Hij is al een ende buten het darp, as de klokke acht maol slat. Geliek daornao heurt hij -apart- een paar zeldzaome wilpen reren. Zij hebt 't veurjaor in de kop. En ok Arthur hef het goeie gevuul weer te pakken. Bolle, dit wordt een merakel goeie dag veur de liefde, wet hij. Daor huuft hij de horoscopen in de bladties niet veur inkieken. In zowat militaire pas löp hij wieder. Door de bossen en de heiden..... Door het zomerdrongen land.....Trekken wij.....Vrij en blij.....Merk toch hoe sterk..... Waar de toekomst aan ons behoort.....Werk maakt ons sterk.....Helpt ons in het leven voort.....Hooft, zegt het voort! Arthur kan wel zingen! Zingen?

Wanneer hef hij veur het leste ezungen? Niet zo mar even dom mitzingen mit een 70-er jaoren liedtien op de autoradio, nee, echt zingen umdat hij hum gelokkig vuulde, of ongelokkig, ok goed. Wanneer zul dat ewest hebben? Toen hij deur kreeg dat het mit Tine aans was as mit de aandere vriendinnegies? Tine, daor hij mit hen Schier gung? En mit wie de dunen in deuk umdat der gien plek meer was bij Lietje Willem op zolder. In de verbeuden dunen, daor ze zowat op evreten wordden deur de neefies, mus hij veur het zingen de karke uut.

Eerder, veule eerder, op de legere schoele, bij juffrouw Mol en meester Schrotenboer, ja daor zungen ze. En op de padvinderij, bij de welpen. Ja, daor zungen ze ok. En bij de verkenners, daor zungen ze het miest. Hooft zegt het voort! Arthur löp

lekker deur. As het zo giet, is hij t'avond vaste in Naoberzicht. Misschien zölfds wel in dezölfde kamer as toen mit Judith. Eerste verdieping, rechts achteran, mit uutzicht op het Reichswald. Nao een deurwaakte nacht zagen ze de harten an de bosraand. Geliek daornao deuken ze het sloffe bedde weer in. Arthur giet, automatisch, nog wat harder lopen. Hij hef zin an een bakkien koffie. Correctie. Hij hef zin an van alles. Um te beginnen an een bakkien straffe koffie. Mar daor is veurlopig nog gien zicht op. Twei darpen en dik twee ure wiederop in de tied hef het de Heere behaagd een cafégien veur hum hen te zetten, daoras hij hopelijk een schier bakkien koffie kriegen kan. Mein Gott, is dat nou zo stoer veur Oe, een klein bakkien leut, vrag Arthur hum of. Seins hef hij dat, dat hij even praoten mut mit God, miest op momenten van grote spanning of van röst. Dat mut een relict wezen uut zien jongesjaoren, toen hij en zien breurs en zusters van zien volk hen de Roomse karke an de aandere kaante van het water mussen en hij binnen en buten de karke regelmaotig verslag had mit 't Opperwezen. Opperwezen, dat was zo'n grotèmèensenuitdrokking daoras hij slim van in toezel raken kun. Wat had de grote Baos nou van doen mit öppers? Mus Die seins ok hen heuien? En waor had Hij het laand dan? Vaste een ende vurt! Misschien wel bij de Riest. Ja, het zat vrömd in menare, dat geleuf. Dat wus hij toen al.

As hij even later hen het huusien giet (Arthur blef het watercloset recalcitrant het huusien numen), zöt hij op de deure een bredtien mit de tekst:

*Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven.
Niemand komt tot den Vader dan door Mij.
Johannes 14:6*

Vrömd, dèenkt hij, wat döt dat bredtien hier? Bint de mèensen hier zo fien? Thuus hadden zij aandere, even fiene teksten an de mure hangen. Mar niet bij het huusien. En zij hadden as ienigste in de buurte Jezus an 't kruus en een schiere foto van een vrundelijke Johannes XXIII an de mure. Later wees een strenge Paulus VI hum dagelijks op zien jongesonden. Nog

latere pausen wordden niet meer op ehangen. En Jezus mit lieverlao ok niet meer. Arthur döt wat hij doen mut. Hij trekt deur en prevelt zachies veur hum uut: 'Weest gegroet Maria, vol van genade, de Heer is met u; gij zijt de gezegende onder de vrouwen, en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.' Het is lange leden dat hij dat ezegd hef, lange leden dat hij in een karke was. Vaste wel tien jaor. 't Wordt wel weer ies tied.

Intied dat hij zien koffie drinkt, les hij in de regionale kraante *Voorzomerweer voorlopig voorbij*. Arthur mak hum der niet drok um. Hij mak hum nargens drok um, daor is hij al dagen drok doende mit. En waorumme zul hij hum nou al naar maken over wat der morgen misschien te gebeuren stiet?

Arthur bladert wieder in de kraante. Op de bladziede Binnenlaand les hij: *Verdachte loopt nog vrij rond*. 'Kwan,' zeg hij zachies tegen humzölf, 'wij gaot wieder.' Waor is het koffievrommes? Een taofeltien wiederop zit een uutepraot echtpaar hen buten te staren. Op de weg löp een zwarte katte. Een dikke BMW toetert. De katte springt betieds bezik. Aander maol beter.

Tegen de middag löp Arthur een klein darpjen in. Hij heurt stoefbij het guntern van een kidde, mar zet 't peerdtien nargens. Dan les hij op de witte mure van een antiek boerenhusien in grote zwarte letters:

VERGEEF ONZE ZONDEN

't Mut vandage niet maller worden, देंkt Arthur, 't mut verduld-nog-an-toe niet maller worden hier. Zij kalkt alles mar vol mit heur vrome teut. Waor is hij in de wereld te laande komen? Is dit een roomse reactie op de islamisering van de grote steden in het westen? Hij löp rap wieder. Algauw is hij weer in het veld. Wiedweg van de mēensen en heur vrome gezever. Even later heurt hij het angelusklokkien. Nommedag.

Arthur stiet al uren gust as hij in de varte Hotel Naoberzicht zöt. Het worde tied.

Naoberzicht

Bij de blaankholten receptie, die Arthur nog kent van zien veurige bezuuk, zit een jongkerel die hum vriendelijk frag of hij hum legitimeren kan. Arthur hef zien Ausweis toevallig in de buze, mar hij hef een verrekte hekel hum te legitimeren. Het is ja gien oorlog meer.

‘Mut dat?’

‘Het zou wel fijn zijn.’

‘Aans kan het niet?’

‘Nee tenzij u hier eerder gelogeed heeft.’

‘Nou veuruit dan mar, ik bin hier vaker ewest.’

‘Alleen?’

‘Nee, mit twei man, van beiderlei kunne.’

‘Mooi.’

‘En hej die kamers nog mit uutzicht op het Reichswald?’

‘Nee, de kamers met uutzicht op het Duitse Woud worden momenteel gerenoveerd. Wij hebben allennig nog een kamer en suite vrij.’ (Griete, wat bi’j weer hiete in de zwiete)

‘Extra duur zeker?’

‘U krijgt de kamer voor een vriendenprijs.’

‘En dat is?’

‘Honderd euro. Inclusief ontbijt.’

‘Dat is ja gien geld.’ (Aander maol gebruik ik geweld)

Het is een nette kamer. Arthur kan niet aans zeggen. Twei ienpersoons bedden. Makkelijke stoel mit een goeie laampe. Kan hij dommies wat lezen. Mar eerst mut hij hen de bar.

De receptionist wil hum een glas pils inschëenken.

‘Hej ok wat beters in huus?’

‘U bedoelt?’ (Zien liefde bekoeld)

‘Oj ok echt bier hebt. Duvel of zo.’

‘Die hebben wij, meneer.’ (Ik kome hier nooit weer)

‘Nou, doe mij der dan mar geliek iene.’

Drei Duvels later giet Arthur hen boven. Hij wil niet langer

tegen een mannelijk personeelslid ankieken. 'Ik zal mörring de scha wel betalen.'

'Komt goed meneer. Welterusten!' (Oj ok proemen lustten)

As Arthur de deure van zien kamer lösdreit, markt hij pas hoe godgeemies mu hij is. En een paar dagen terugge vuulde hij hum nog zo ontspannen. Hij valt dale op de makkelijke stoel en kreg een bloemlezing van Achterberg uut zien rugzakkien en les:

*en mij is het even wonderbaar:
hoe door mij heen een verte valt
met een zoetheid zonder oponthoud,
die zich tot firmament versmalt
's nachts buiten mijn raam.*

Dan valt hum de ogen zowat dichte. As der een main achter de bar ezeten had, zul hij nog gauw een Duvel halen, of tweie. Hij giet slaopen. Zunder Judith, zunder Astrid. Ja, zunder Astrid! Allent as een Drent. Hij is kapot as hij liggen giet. Even later is hij van de wereld, mar niet al te lange.

'Astrid,' stent hij, 'Astrid, mien poppien, waor bi'j? Hij kreg gien antwoord. Arthur hef aid een waopen bij de haand. 18 cm, um die rooi. Degelijk Duuts fabricaot. Scheitert niemals. As hij 's nachts van bedde mut, zit hij onder het bloed.

Riestzicht

De aandere mörring wast Arthur hum van top tot tien. Hij spuult de kwaoie dreumen van hum of. De jongkerel daor hij bij de balie mit ofreken wil, is transgenderd is een schier maagien.

'Alles naar wens meneer?' (Jao, een aandere keer zunder kleeer)

Een goed begun van de dag.

Arthur is krapan een half ure an de wandel as het mit Connemarakracht begunt te regen. Een buie later zöt hij de rivier der rivieren, de Riest, tussen de ieken. En het bredtien

*De Wijk
De Wiek*

As hij de riviere overstapt is hij weer in Drenthe, het vrijzinnige olde laand. Mit lieverlao wordt hij verwezen naor de Havixhorst, veurmaolige thuushaven van De Vossen van Steenwijk. Op het middenterrein nemp hij even later koffie en een priezige lunch bij een androgyn.

De Riest

Hij, as het gien zij is, begunt bij Drochteropslagen en stört hum 35 km wiederop bij Möppelt in het Diep. Het heugteverschil of verval van de Riest is 7 meter. Dat is een verhang van 20 cm de kilometer. Evert- verklaar je nader- Hartman, zien aardrijkskundeleraar en schriever van 'Oorlog zonder vrienden', mar dat wordde hij pas later gewaar, had hum eleerd hoe hij het verhang uutreken mus.

De Riest is grèensrivier. An de iene kaante lig Overiessel, mit, de name zeg het al, de Iessel en -niet te vergeten- de Vechte mit zien twee ziedrivieren Dinkel en Regge. De Vechte is een apart geval. 100.000 jaor eleden stroomde in dizze contreinen de Oer-Vechte. Op een bepaold moment kwamen der twee stromen: de Vechte en de Riest. De Riest har eerst een stroomgebied van 25.000 bunder, mar deur de mèensen die alles regeln wilt, bleef der mar 6.000 bunder over. De Riest Vervangende Leiding speult hier gien fijne rol bij. An de iene kaante van de Riest lig Overiessel dus en een paar meter wiederop, gemiddeld, lig Drenthe dat het doen mut mit wat ondiepies èn de Riest.

Riestzicht, een dreisteerns hotel hadden ze beter Hotel an het spoor numen kund. Het lig vlakbij station Möppelt, het ienigste Drèentse station daor aj een umreise veur maken huuft. In zien kamer, op de bovenste verdieping, heurt hij algedurig een trein. Een enkele stopt. Arthur stiet spiernakend veur de spiegel en zeg tegen de blote man: 'Arthur mien jonge, ie bint gevaorlijk geil. Wordt het gien tied um de trein te pakken en op huus an te gaon?' Mar hij mut ja eerst wat eten en drinken. 'Hej een single malt zunder koffie?' Een paar glazen, dan kan hij der weer tegenan.

Mit een half doene kop löp hij hen het Wilhelminapark. Het gevaor in de muut.

etwas ist passiert

Veldzicht

‘Het is hier goed van eten en drinken,’ zeg Lemming. Hij löp mit de aandern in zien Manchesterse pak deur de bos. As hij het fluitien van de opzichter heurt, mag hij hen huus, zien kamer um exact te wezen. Een kamer mit een uutzicht. Een geweldig uutzicht, al bint de ramen an de kleine kaant.

Ik ben de bruid, heeft zij gezegd.

Ik ben gereed. Dit is mijn huid.

Wellen:
Gerrit Achterberg, *Vorbij de laatste stad*
J.N.H. Elerie, *Weerbarstig land*
De loop van de Reest

Helmut I

Punt

Een vrugge zomerdag 1977. Starfighters vliegt mit dondernde naobraanders lege over de stad hen het zuden um een klein koppeltien jonge Ambonezen net over de Drèentse grèens zo op het onstuur te kriegen dat het Keuninklijk Nederlands Leger heur anpakken kan. De olders van dizze jonges (en ien maagien) hebt in Schattenberg en aandere kampongs jaor in, jaor uut eheurd dat zij in het wiede moederlaand wachten mut op heur eigen staot. Mar al wat der komp: gien eigen Republik. Jongelui hebt in de regel niet zoveule geduld en het is dan ok niet zo vrömd dat zij roppig in de kop wordt en wat onverstaandigs doet, net as een koppel landgenoten een jaor of wat eerder bij halte Wiester. Dizze reize wordt treinstel 747 stille zet. Punt. Mariniers kriegt een week of wat later opdracht een ende te maken an de kaping. De Nederlandse Staot die niet allent Starfigthers mar ok een overdondernde overmacht an mariniers stuurt, lat zowat alle Amboneze jongern kaltstellen. Had dat niet aans ekund? Volk dat boven oens esteld is, vun van niet. Het laand bleef achter mit krissen en krassen, mar Van 8 en zien kompanen waren zo groots as een aap mit dartien pielen dat zij het volk zien laoten hadden wie baos was op dit lieds stukkien staatsspoor.

Mar wij, Helmut en ik, twei olderejaors, slaopt overal deurhen en heurt pas late in de morgen van de overwinning van Van 8 en de nederlaog van Den Uyl.

†

As wij een goed jaor later op de camping in Helsingør,
Denemarken, in de zonne, flessien Tuborg in de haand, te

kieken staot naor de veerboot hen Helsingborg, stiet der iniens een man van oenze older naost oens.

‘Heren,’ zeg hij, ‘nou al an de draank?’ Der mankeert hum niks an de ogen.

Helmut zeg: ‘Hij (en hij wes naor mij) mut het der nog mar even van nemen. Aander week is zien vakaantie veurbij. Dan giet hij warken op het dr. Nassau in Assen. Alle dagen mit de trein. Ik bin bliede da’k niet in zien schoenen stao. Mit die Molukkers.’

‘Mien name is George Flapper, ’zeg de man. ‘Ik zat in die trein.’ Wij kiek mit zien dreien over het water van de Sont. An de overkaant lig Zweden, laand van de vrijheid.

Helmut: ‘Heb ie nou last van het Oslosyndroom?’

George Flapper löp rood an.

Ikke: ‘Vertel ies, bi’j der al een beetien overhen?’

George: ‘Het went nooit, bin’k bange. Mar het slimste is veurbij en ik slaope de mieste nachten goed.’

Ikke: ‘Hej meer begrip ekregen veur de Molukse zaak?’

George: ‘Ik was der veurtied nooit mit bezig.’

Ikke: ‘En nou alle dagen?’

George: ‘Jao, mar ’s nachts niet altied meer.’

Ikke: ‘Gelukkig mar.’

Helmut, van ofstaand: ‘Wi’j ok een Tuborg?’

George: ‘Asteblijf.’

Ikke: ‘Doe mij der ok mar iene, ik stao gust. Enne neem der zölf ok iene.’

Helmut II

Tollens

Helmut kreg geld van zien volk en ik heb een studiebeurs die -compensatie veur een ienvoldige jeugd- meer opsmit. Het is niet royaal allemaole, mar wij kunt oens daarvan redden. Mar waw ok kriegt, het is niet voldoende veur de vakaantie. Randstad hef wark veur oens, bij Tollens in Assen, daor as ze muurvarve maakt en niet allent dat zoaw dommies merken zult.

Aw nao de eerste dag blikken vullen de fabriek uutloopt hew het over De witte wereld van Tollens. Wij studeert ja Nederlands. Oenze chef is de heer Staal (Staal an de haal mit oen kapitaal, zeg Helmut algedurig). Staal is een aordige vent die het der geregeld over hef dat het mar een kuthaor scheelt. Mak niet uut wat. Alles scheelt mar een kuthaor. Het wark in de fabriek is simpel: ie zet een leeg blik onder een ofvulapparaat, drokt mit de voete op een pedaal in en wacht tot het blik vol is. Dan zet ie het volle blik bezik en zet een nei leeg blik onder het ofvulapparaat, drokt het pedaal weer in en wacht tot het blik vol is. Nei blik, et cetera. Helmut hef de kop der seins niet bij. Hij verget het blik, drokt wel op het pedaal en mak dan grondvarve. Op dat moment komp Staal deran, die zachies veur hum hen Randstad uitzendburoho nunert. Mit veule wille gooie wij daornao kriet op de vloere um de grondvarve vurt te kriegien. De aandere dag stiet Helmut weer bij het ofvulapparaat. Nao een paar bussen giet het vanneis mis. Helmut kreg aander wark. Hij mag de tanks mit rauhfaser schone maken. Dat kan niet misgaon. Drei week mugt wij blieven, dan muw op vakaantie.

Ik stao al een hiele zet mit mien volle rugzak te wachten op het perron as Helmut der mit een bezwiete kop ankomp.

‘Wat bi’j late,’ zeg ik.

‘Klöp’t,’ zeg mien kameraod.

'Komp dat?' vraog ik.
'Gister late eworden,'
'Mar ie wussen daw betieds vurt mussen.'
'Jao.'
'Mit een maagien?'
Ik geef hum een kaans op een goed excuus, mar Helmut zweg.
Dat betieket da'k de kop holden mut.
'Ik bin der.'
'Jao, dat zie'k. Laow mar instappen. Dan biw am schnellsten
vurt.'
A'k hellig bin, koomt mij makkelijk wat Duutse woorden over
de lippen.

Een dag of wat later stappe wij mu as een siepien op het stoffige
orsaf van Pwllheli uut de busse. Het water van de Tremadogbaai
schittert oens in de muut.

'Het lek ja wel ow in Zuud-Frankriek bint, zeg Helmut.
'Daor kooj wel achter,' zeg ik.
Rondum het grune water ziew witte huusies en terrassies vol
volk. Jong volk mit grote dörst. Net as wij.
'Zuw der eerst iene nemen?' vrag Helmut
'Nee, wij mut eerst de tente kwiet en dan neme wij der wel
tweie.'

†

Van de camping hen het darp is een lillijk ende. Zeker as
het nat is. En het is, um Joop Waasdorp te citeren, fucking
Atlantisch pokkeweer, aw op de kroeg an gaot. Van veuren
worde wij zo nat as een katte en van achtern bliew dreuge.
Een paar glazen Guinness later zuke wij de De Waard weer
op en worde wij vanachter strondenat. Nao de middag brek
de zonne deur en is de Baai van Tremadog umbatterijd
in een zachtgruun subtropisch zeegien. Wij hangt het
natte goed an de scheerliende en drinkt nog een glas of
wat. Zo is het levend ja best een zettien vol te holden.

Aw um een uur of tiene veur de tente zit, ziew twei goed ebouwde maagies zunder haost an komen lopen. Zukke zeldzaam knappe maagies ziej niet in Achterste Erm. Lang hebt ze de bienen en en blond het haor. ‘Zuw ies vraogen wat ze wilt?’ vraog ik Helmut. ‘Laot ze toch,’ zeg mien mèensenkenner, ‘die koomt niet veur oens.’ Ik kom rap in het ende en zegge dapper: ‘Zuuk ie wat, dames?’ Dat blek het geval. Zij zuukt, vrij vertaald, een plek um te slaopen. De ogen dichte doen mit zo’n knap maagien onder haandbereik, is een misdaod tegen de mèenselijkheid.

Ik neuge, umda’k de veurhaand hebbe, Carin, de knapste van de twei. En die nacht slap zij bij mij, al doew gien oge dichte. Over Helmut en Heather maak ik mij gien zörge. Hoe meer ik van Carin zieë, hoe knapper zij wordt. Zij komp, vertelt ze tussen het bedrieven, uut Cardiff en warkt in Hamburg as fotomodel. ‘Wi’j mij wel uuttrekken?’ zeg ze hiemend. ‘Lay down, lay down,’ citeer ik Melanie Safka. En ik deenke alvaste: ‘We were so close. There was no room.’ As een mediterrään zunnegien oens de aandere morgen de tente uutbraandt zie’k pas hoe ongeleuflijk knap Carin mit heur broene ogen is. Dat heur börsten stevig bint wus ik al.

†

In de busse hen Abersoch heure wij Diana Ross ‘Do you know where you’re going to?’ ‘Wij ziet een bredtien ‘Llanbedrog’.

Aqua Thriantha

Riestenwater – Vledder Aawaeter – Drentse Aawaoter

De Onrust

Panta rhei overnei

Stroom ik
deur de lege laanden
langs Voele Riete, Wildenbarg,
De Riest en De Kniepe,
dan droom ik.

In olde tieden wa'k een ende langer
en winters bried as Iessel, Vechte,
jao zölfs het Zwartewater.
Mar het volk greuf het verdomde Möppelerdiep
en nou schroom ik.

Zomers
komp het water niet meer tot an mien lippen.
Loop ik niet meer deur tot an De Sluus.
Ik hale Möppelt en daor mit Schluß
en vraog mij of: stroom ik?

Ik stort mij uut
ins verdammt Tief
Het heden gled in het verleden,
alles giet veurbij,
stroom ik of droom ik

Panta rhei IV

Ik gunge mit mien schippien uut varen:
Langs 't Veurste en 't Achterste Diep,
De Hunze of de Oostermoersche Vaort,
Op weg hen 't gekkendörp Zuudlaoren.

Refrein

Ik gunge van boord in Spiekerboor.
In 't Keerpunt stun een klare klaor.
Ik liege niet, zowaor'k hier stao,
Mien getuge was Willem Diekemaο.

De weg was recht, de weg was krom.
Ik zag Gasselternij- en Gieterveen,
Eexter- en Nei Annerveen
No, nay, never, kom ik hier weerom

Refrein

Ik gunge van boord in Spiekerboor.
In 't Keerpunt stun een klare klaor.
Ik liege niet, zowaor'k hier stao,
Mien getuge was Willem Diekemaο.

En nooit, nee nooit kwam ik in Zuudlaoren an.

Panta rhei V, de Vledder Ae

As kiend logeerde ik seins bij tante Gees en ome Pier an de Huenderweg in Doldersum

Tante Gees was de ien-nao jongste zuster van mien moe. Zij lachte allent as gieniene keek.

Ome Pier was onderduker bij mien opa Boelens die nog een winkeldochter had. Hij lachte vaeke.

Mit mien beide neven gung ik hen vissen in de Vledder Ae.

Wieke

Achter het huus hadden wij een eigen wieke daor ik alle winters de scheuvels onder dee.

En dan gung het rechtsof: Langewieke (Roomse karke), een scharpe bocht bij Rollepaol (Wehkamp), en dan Moerheimstraote (Bielzen Mien), Wisseling (daor as Lucas Harm boerenlèven Jonker niet meer woonde) en mit lieverlao Heufdvaort (schoele en EDS station en de veurkaante van oens huus). Aansumme, bij Beute langs, kun ok, mar dan waaj mit een half ure weer thuus. Ik make hier bekend: het was de alderleste iestied in het dörp van Reinier Paping,

Vissen haalden wij allent mit de eerpelcampagne uut het stinkende schoemende zwarte water.

Ome Pier

Onderduker Pier, de laetere haezenjaeger, had de mooiste tied van zien levend toen hij in de meidagen van ningtien vartig in Den Haag de Moffen de locht uutscheut.

Hij was veldartillerist en mus Valkenburg (kan ok Ockenburg ewest hebbben) verdedigen mit kanonnen. De Duutse parachutisten mit heur lichte wapens waren al elaand en het wachten was op de tante Ju's, de Junkers, die zwaorder materiaal brengen zulden. Ome Pier had nog nooit mit een kanon

escheuten, mar heurde van een wachtmeister dat de granaoten veur het beste resultaot vlak vèur de vliegtugen terechte komen mussen. En jao heur, de iene nao de aandere Junker vleug in de braand. Op het ende van de dag waren der gien Ju's meer over. De Moffen die der nog over waren, vluchtten de dunen in. Veur een old-streuper was het feest. Dizze haezen en knienen hadden ien naodiel: ze scheuten weerumme. Op de 15den was het mieste wild op eruumd.

19 oktober 2018

de verjaordag van mien oldste breur,
Op het zore Aekingerzaand, de Kaele dunen
Op zuuk gao naor de Vledder Ae
Bin 'k mien roede glad vergeten
Ik zie bentepollen en wete hier argens mut hij wezen
Gelokkig kom ik even laeter de schaoepeboer tegen
500 euien en vief rammen hef hij lopen
'Te bint de Ae zonet veurbij elopen,' zeg hij,
'daor in die hoeke was het veur twei jaor
-Ik zate net op Gran Canaria-
Zo nat, gieniene kun der meer bij langs
Dat ze der een bulte zaand henne gooid hebt

Bentepollen wiest de dreuge weg van de Ae
Wiederop komp Olde Willem zien Tilgrup

En dan is het nog mar even angaon of

Mar eerst mut der waeter komen

Dit gedicht is nog niet of. Mar zo kreg de leesder een indrok van hoe een gedicht ontstiet. Ik bin zölf ok barre beneid hoe het endrisseltaot wezen zal. Derk Evert Onrust

LODEWIJK VAN HEIDEN

JOHN HARBOURS

Scheepsvracht

- 5 Logboek - Lodewijk van Heiden en John Harbours
- 8 Assen in de mist* - Semper Avanti
- 9 De darde persoon - Sjouke B. Dekzeil
- 12 Stoppen* - Karel Doorman
- 13 Ik wus het ja niet - Hoop doet Leven
- 15 Anahorish 1944* - Seamus Heany
- 16 Dwarsbongel - Jan Zeldenrust
- 20 Klotentrein* - Johanna Maria
- 22 Dokter, dokter - NN
- 24 Draank, ie kunt der niet van op an* - M. Vasalis
- 26 Verlaote verhaolen - Mein Vaoren-Kampf
- 27 Winterkeuning* - Maria Tesselschade
- 29 Briefien evunden in een flessien - Otto von Lippe
- 31 Doodsfuga* - Paul Celan
- 33 Reiner Robaord - Disponibel
- 37 In stee van kaorten* - Neeltje Jacoba
- 38 Ente - Carpe Diem
- 39 Uutzicht - Quo Vadis
- 52 Helmut I - Tjalk Waterbolk
- 54 Helmut II - Tjalk Waterbolk
- 55 Aqua Thriantha
- 58 Panta rhei overnei* - De Onrust
- 59 Panta rhei IV* - De Onrust
- 60 Panta rhei V, de Vledder Ae* - De Onrust

* poëzie

Mit dank an oenze sponsors:

Bootjesbier

DSM

Kosterworst

Peters' scheepswerf

W.A. Scholten

